

Meer-Zicht

30e jaargang nr.5 sept-okt 2026

30 jaar Meer Zicht

Blad van de Protestantse Gemeente Amsterdam - Watergraafsmeer

God zoekt mensen voor
buitengewoon werk.

De herfst laat ons zien dat iets achter je laten

Mooi kan zijn

Afzender: Kerk "de Bron"

Protestantse Gemeente Amsterdam - Watergraafsmeer

Hugo de Vrieslaan 2 1097 ED Amsterdam

Inhoud dit nummer

- 3 Info over kerk "de Bron"
- 4 Inschrijfformulier: Protestantse Kerk in Nederland
- 5 Van de kerkenraad (Bezoek Classispredikant 24.08.2026)
- 7 Vanuit de kerkenraad (Hans Teerds)
- 9 Rooster Kerkdiensten
- 10 Gerbrand Molenaar
- 11 De verloren bril (kort verhaal)
- 12 Fietstocht Drenthe (Verslag van Nel Westra)
- 14 Bericht vanuit de Diaconie
- 15 Give en Get
- 16 IKW laatste kans 25 oktober 2026
- 17 Nieuws uit de buurt!
- 18 De eredienst – kan en mag het anders?
- 20 Rene Visser
- 22 Brood en Viskring
- 23 Mayonaisepot (kort verhaal)
- 26 Terug naar de Bron 21: dominee Boerkoel deel 4
- 29 Toespraak gehouden door Kees Schakel, (Middenweg 201: struikelstenen geplaatst)
- 32 Onze zieken gemeenteleden

Gedichten en verhalen

De herfst inspireert veel schrijvers en dichters door de veranderende kleuren, vallende bladeren, regen en mistige ochtenden. Op websites zoals knipoog.nu vind je een verzameling herfstige gedichten en verhalen die de charme van het seizoen benadrukken, van melancholisch tot sfeervol en warm, inclusief korte gedichten voor kaarten of langere verhalen om te lezen en te delen www.knipoog.nu. Ook dichters.nl biedt een uitgebreide collectie zelfgeschreven herfstgedichten, variërend van kort en krachtig tot lang en reflectief, over vallende bladeren, natte aarde en de overgang van zomer naar winter

Het eerst volgende nummer zal digitaal verschijnen vrijdag 6 november 2026

Kopij voor dit nummer dient U in te leveren op vrijdag 30 oktober 2026

[email: meerzicht@kerkdebron.org](mailto:meerzicht@kerkdebron.org)

Protestantse Gemeente Amsterdam Watergraafsmeer

Adres Kerk De Bron
Hugo de Vrieslaan 2
1097 ED Amsterdam
Tel. 020 – 665 55 32

Onze diensten zijn live te volgen op
Kerkdienstgemist.nl

Onze Bankrelatie:

Protestantse Gemeente
Amsterdam-Watergraafsmeer
IBAN NL78INGB00004612 09

Diaconie Protestantse Gemeente
Amsterdam-Watergraafsmeer
IBAN NL10INGB00004622084

Predikanten:

Ds. Gerbrand Molenaar

Gemeente predikant

tel. 06 13831450

molenaargt@gmail.com

dominee@kerkdebron.org

Ds. René Visser

Buurtdominee

tel. 06 53489239

hnrvisser@gmail.com

buurtdominee@kerkdebron.org

Kerkenraad

Contact opnemen met de scriba,
kerkenraad@kerkdebron.org

De Diaconie

diaconie@kerkdebron.org

Meer-Zicht

Is het blad van de

**Protestantse Gemeente
Amsterdam-Watergraafsmeer.**

Het is een platform voor berichten,
meningen en achtergronden.
Meer-Zicht wordt verzonden aan
gemeenteleden

De redactie behoudt zich het recht
voor ingezonden artikelen te
wijzigen, in te korten of in het
geheel niet te plaatsen.

Redactie: Wim Knabe

Kopij: meerzicht@kerkdebron.org

Meerzicht

Wordt in digitale vorm gepubliceerd op
www.kerkdebron.org

Ledenadministratie

Ans van Raalte-Deschan

ledenadministratie@kerkdebron.org

Jeugdwerker:

Dominique Massyn

massyndominique55@gmail.com

Beheerders Mirjam en Patricia
beheerder@kerkdebron.org
tel. 0638738446 *nieuw*

Inschrijfformulier: Protestantse Kerk in Nederland

Protestantse Gemeente Watergraafsmeer 'De Bron'

Achternaam:	
Voornamen:	
Roepnaam:	
Geboortedatum:	
Geboorteplaats/land:	
Adres:	
Postcode:	
Plaats:	
Tel.nr.	
Mob.nr:	
e-mail adres:	
Burgerlijke staat:	
gehuwd / naam echtgenoot	
ongehuwd	
partnerschap / naam partner	
huwelijks- partnerschaps datum/ plaats	
kerkelijke gegevens:	
gezindte:	
gedoopt: datum, plaats en kerk	
belijdenis: datum en plaats	
kerkelijk huwelijk: datum en plaats	

Aan: de kerkenraad van PG De Bron in Watergraafsmeer (bezoek 25 augustus 2026)

Beste allemaal!

Gisteren was ik bij jullie voor de tweede keer bij jullie voor een gemeentebezoek, en het werd een mooie avond! Ook de volgende morgen zie ik er nog met plezier op terug. We deelden daarna veel zaken waar het in de kerk van vandaag echt om gaat met elkaar: de zorgen, maar ook de mooie dingen. Dat waar kerk zijn in deze tijd soms piept en kraakt. Maar ook dat wat ons raakt en inspireert. Ik begin deze brief dus graag met mijn dank aan jullie. Jullie schonken me jullie vertrouwen en daarmee werd het een mooie avond! Graag wil ik jullie naar aanleiding van wat we bespraken nog een paar dingen teruggeven. Alles wat gezegd is opschrijven zal niet lukken, dan wordt de brief te lang. Maar ik haal graag dit er uit:

- We begonnen met de vraag hoe het met jullie gaat. Er kwam veel op tafel. 'De kerken raad is een hele fijne groep. Ik ga met plezier naar de vergaderingen. Waar we niet goed in zijn is lastige besluiten nemen, dat vinden we moeilijk.' 'De financiële positie is een zorg. Het schiet niet op, we blijven hangen.' 'Ja, daardoor zijn we soms een bouwcommissie, in plaats van dat we met geestelijke zaken bezig zijn.' 'We willen ook de gemeente erbij betrekken, maar hoe?' 'Ja, de financiële zaken zijn een molensteen. De renovatie van dit gebouw is heel duur.' 'Dit is niet goed voor de kerkenraad en ook niet voor Gerbrand. Die moet dingen doen die niet bij zijn taak horen.' 'Alles wat gezegd is waar, maar we leven ook in wonderlijke tijden. Elk zondag zijn er weer nieuwe mensen. We zijn stabiel of we groeien zelfs ene beetje. Als gemeente zijn we in deze buurt ook echt van betekenis!'
- Daarmee was het volkomen duidelijk dat we zouden doorpraten over de financiële positie van jullie gemeente en wat daar allemaal mee te maken heeft. Daarin moeten keuzes worden gemaakt. De eerste en allerbelangrijkste is: willen we het kerkgebouw behouden of niet? Daartegen pleiten dat het een heel groot gebouw is, dat heel veel onderhoud nodig heeft, dat een rijksmonument is en dat een gebouw in eigen bezit hebben altijd veel zorg met zich meebrengt. Daarvoor pleiten dat het een beeldbepalend gebouw is voor de hele Watergraafsmeer en dat het op een unieke locatie staat. Als je het zou opgeven, dan geef je onontkoombaar ook iets op van de manier waarop jullie kerk zijn. Een tussenvorm zou nog kunnen zijn dat het gebouw een andere eigenaar krijgt, die de zorg, het onderhoud en de exploitatie voor zijn rekening neemt en jullie het op zondag en momenten in de week terug huren. Maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat dat ook niet zo maar geregeld is. En dan zijn er ook nog de panden die jullie in bezit hebben en waarvan jullie met tenminste één bezig zijn om die te splitsen en daarna te verkopen. Daarmee zouden jullie met het kerkgebouw en deze manier van kerk zijn weer een tijdje voort kunnen, maar dat blijkt ook nog niet een, twee drie geregeld. Een eenvoudige oplossing is er niet, dat kom ik in veel meer gemeenten tegen en dat hoort bij deze fase van kerk zijn. We spraken wel af dat ik jullie in contact al brengen met onze Financieel Beleidsondersteuner Albert Hummel, maar van hem mag je ook geen wonderen verwachten die jullie zelf niet hebben kunnen realiseren. Hij kan wel met een frisse blik en veel kennis van andere situaties met jullie meedenken. Nog veel belangrijker echter is dat jullie zelf beseffen dat het tijd is voor echte keuzes. Gerbrand verwoordde dat heel duidelijk.

Dit is het moment om goed na te denken over wat voor soort gemeente jullie willen zijn en daar aan ook consequenties aan te verbinden. We moeten de kerk opnieuw vormgeven en het kerkgebouw speelt daarin een grote rol. Het is een zegen, maar het neemt ook veel vitaliteit weg.' René sloot het daarna heel mooi en kernachtig af. 'Ten diepste ligt ons probleem niet in de financiën. Ons echte probleem is dat we het moeilijk vinden om te geloven en ons aan God toe te vertrouwen.' Tot dat laatste moedig ik jullie van harte aan. De kerk is in de eeuwen steeds veranderd, en er liggen ook nog grote veranderingen voor ons. Daar hoeven we niet bang voor te zijn. Het is uiteindelijk niet onze kerk maar Gods kerk. Hij zal er ook voor zorgen. Laten we dan de moed hebben om in vertrouwen op God de keuzes te maken die nodig zijn.

- Daarna maakten we voor de (nog meer) inhoud, want daarvoor zijn wij per slot van rekening kerk. We deden dat aan de hand van het begrip roeping. En ook daar kwam veel op tafel. 'Ik had een visioen in het ziekenhuis en daardoor voel ik me geroepen.' 'Ik ben nog zoekende naar mijn roeping en De Bron geeft me daar de ruimte voor.' 'Geloof is de basis van mijn leven, en dat gun ik iedereen. Daarom werk ik daar graag aan mee.' 'Alleen geloven kan ik niet. Daar heb ik een gemeenschap voor nodig, en daar zet ik me graag voor in.' 'Ik voel me geroepen om te bidden. Als ik stilte neem, dan gebeurt er veel.' 'Roeping vertaalt zich voor mij in het verlangen naar een gemeenschap: een geestelijke ruimte waar mensen kunnen komen tot God, tot elkaar en tot zichzelf.' 'Roeping is mensen liefhebben in welke gestalte ze ook komen.

- Ook de kerkorde zegt mooie dingen over roeping. Ordinantie 3-1-1 zegt: 'De roeping tot het ambt in de gemeente geschiedt van Christuswege door de gemeente bij monde van de kerkenraad.' Als je van achter naar voren leest, staat er dus: er is iemand uit de kerkenraad die je vraagt. Maar daarin is het de gemeente die je vraagt. En in die roep herkennen wij de stem van Christus zelf. Uiteindelijk en ten diepste mag er dus in de roep die tot je komt ook iets van God klinken. Maar roeping is niet alleen een vraag, roeping geeft ook kracht en steun. Wij dragen niet alleen een ambt, het ambt draagt ook ons.

- Daarna sloten we af met wat in één woord de roeping van de kerk is. Het doel van de kerk is immers niet haar voorbestaan, maar haar roeping. Mooie woorden klonken, de kern van kerk zijn. Zo willen jullie kerk zijn: **De buurt. Delen. Zingeving. Ons hart open stellen. Bron. Ontmoeting. Thuiskomen. Ruimte. Navolging.**

Ik sluit af. Ik was met veel plezier bij jullie, ik nam er veel van mee en ik hoop dat dat voor jullie ook geldt. Er zijn andere tijden voor de kerk aangebroken. Daar zitten moeilijke kanten aan. Dat wat zolang was kan vaak niet meer op de oude manier. Maar juist daarom zoeken we samen nieuwe wegen. En dat doen we om dat wat zo goed is – de liefde van een God die van mensen houdt – ook in deze tijd gestalte te geven. Daarbij mogen we elkaar inspireren en op ideeën brengen. Gisteren was daarvan een prachtig voorbeeld. Wat we elkaar gaven, mogen we delen. Ik zal nog veel gemeenten bezoeken en daarbij wat ik van jullie ontving ook weer uitdelen. Zo zijn wij gemeente van Christus. En zo zijn wij samen kerk!

Ds. Peter Verhoeff
Classispredikant Noord-Holland

Uit de kerkenraad

Op 25 augustus jl had de kerkenraad een ontmoeting met ds. Peter Verhoeff. Vanuit zijn positie als classispredikant voor Noord Holland, bezoekt hij eens in de vier jaar alle gemeenten in zijn regio. Hij spreekt dan de predikant(en) en de kerkenraad. Even voor de verstaanbaarheid: De Bron is als kerk aangesloten bij de Protestantse Kerk Nederland (PKN), het grootste protestantse kerkgenootschap van Nederland. De PKN is georganiseerd via regio's. In de termen van de PKN: een classis is een regio. Elke regio heeft een classispredikant, die de vinger aan de pols houdt bij wat er in de gemeenten zoal speelt. Deze augustus waren wij als De Bron dus weer aan de beurt. Elders in deze Meerzicht staat een brief van hem afgedrukt, een brief waarin hij zijn impressie van deze ontmoeting deelt en ons een hart onder de riem steekt én uitdaagt. Aan zijn impressie heb ik niet veel toe te voegen. De uitdagingen op financieel gebied zijn duidelijk. We hebben keuzes gemaakt, die we nu uitvoeren. Maar de uitvoering in de praktijk is traag en stroperig. We moeten uitkijken dat we door de traagheid van dit dossier niet onze energie kwijtraken, en niet meer toekomen aan de vragen waar het allemaal om te doen is: hoe zijn we kerk in deze tijd, in deze buurt, van en voor onze gemeenschap? Hoe geven wij nu vorm aan de navolging van Christus?

Ds. Verhoeff heeft het vermogen om het gesprek zo aan te gaan, dat het niet alleen een formele uitwisseling is over de kansen en uitdagingen in de gemeente, maar dat we ook van hart tot hart luisteren naar elkaar, hoe we deze kansen en uitdagingen ervaren. Aan het slot van het gesprek vroeg ds. Verhoeff naar hoe wij, als leden van de kerkenraad, eigenlijk onze 'roeping' ervoeren. Dat leverde mooie reflecties op: waarom willen we onze tijd inzetten voor De Bron? Zonder alle antwoorden hier te kunnen weergeven, kwam uit dat gesprek naar voren hoe we De Bron zelf ervaren als een warme gemeenschap, de diensten als een rustpunt in de week – ervaringen die we graag willen delen met anderen, die we gunnen aan de mensen om ons heen. Verhoeff vroeg bovendien hoe we kerk-zijn zien, en of we dat in een woord konden samenvatten. Verhoeff deelt de woorden die we noemden: de buurt, delen, zingeving, ons hart openstellen, bron, ontmoeting, thuiskomen, ruimte en navolging. Ik noem ze hier ook – de woorden zijn mooi, maar geven ook aanleiding om hier verder over te denken. Hoe geven we dit vorm in ons kerkelijk leven?

In de komende maanden buigen wij ons als raad over een aantal andere vraagstukken, los van de financiële toekomst van De Bron. Om te beginnen met de toekomst van het tienerwerk. Dominique rondt haar aanstelling, een periode van drie jaar, af. Al deze jaren trok ze vol enthousiasme op met onze tieners. Tijdens tienerdiensten sprak ze met hen over Bijbelverhalen. Ze deelden ervaringen – en zij deelde haar ervaringen met de tieners. Ondertussen organiseerde ze extra activiteiten: van bowlen tot naar de EO jongerendag. In die tijd is er een mooie band gegroeid, zowel bij de tieners onderling, als tussen de tieners en Dominique. Helaas moeten we nu afscheid nemen van elkaar.

Dominique is klaar met haar studie, is volop aan het werk. Het werk in de kerk is moeilijk te combineren met haar baan. Gelukkig komt ze voorlopig nog wel terug, om af en toe toch nog een tienerdienst te leiden. Ze kan de tieners niet missen, en andersom geldt dat ook. Veel dank voor je inzet, Dominique. Het was echt fantastisch!

Helaas hebben we in de afgelopen periode ook afscheid genomen van Vincent. Hij is gaan samenwonen met zijn vriendin – maar dat betekende wel een verhuizing naar Utrecht. De afgelopen jaren was hij betrokken bij de kerkenraad als diaken. Daarbij heeft hij op een heel prettige manier bijgedragen aan het functioneren van de kerkenraad, als ook heel praktisch werk verricht (naast de diaconale taken ook het maken van QR-codes voor de collecten en het verzorgen van de website, als ook bijdragen aan de zondagse samenkomsten als ouderling van dienst). We gaan je missen, Vincent! Maar alle goeds in Utrecht!

Aan het begin van het seizoen kijken we ook weer uit naar de nieuwe activiteiten, de nieuwe initiatieven om elkaar te kunnen ontmoeten, met elkaar op te trekken, en elkaar te helpen in de navolging van Christus. De predikanten presenteren hun plannen op zondag 13 september. Er zit vast iets bij dat u ook aanspreekt. Ik moet nu weer even denken aan de woorden die we noemden, over hoe we kerk-zijn zien. Een kerkelijke gemeenschap is meer dan de zondagse samenkomsten. Het is een gemeenschap die met elkaar optrekt en het leven met elkaar, en de buurt, deelt. Een gemeenschap die het hart voor elkaar opent en elkaar de ruimte geeft. Hoe wonderlijk is zo'n gemeenschap, zo uniek in deze tijd: een groep mensen die elkaar ontmoet, waar het gaat over zin(geving), waarbij we leven uit de Bron: Jezus Christus.

Namens de Kerkenraad wens ik iedereen een gezegend seizoen.

Hans Teerds, voorzitter

Rooster kerkdiensten

Aanvang 10.00 uur op de zondagen andere tijden
lees de weekbrief of de Website

wijzigingen voorbehouden

zondag 6 september 2026	René Visser	Doopdienst Gloria Marie
zondag 13 september 2026	Gerbrand Molenaar	 Startzondag
zondag 20 september 2026	Gerbrand Molenaar	 Vredeszondag in de Hofkerk
zondag 27 september 2026	René Visser	
zondag 4 oktober 2026	Gerbrand Molenaar	
zondag 11 oktober 2026	Gerbrand Molenaar	
zondag 18 oktober 2026	René Visser	herfstvakantie
zondag 25 oktober 2026	Gerbrand Molenaar	
zondag 1 november 2026	Margrietha Reinders	

2026/2027 - 'Beweeg mee! Kerk-zijn in het krachtenveld van Christus' *

De Protestantse Kerk start op 13 september het jaarthema 'Beweeg mee!

Kerk-zijn in het krachtenveld van Christus'.

De kern daarvan is dat kerk-zijn niet allereerst een menselijke inspanning is, maar dat we leven vanuit de kracht van Christus.

Als leden van zijn lichaam, in beweging gezet door zijn Geest

Voorlopige startdatum nieuwe seizoen 2026/2027

Koffieochtend	woensdag	16 september	10.30 uur
Bijbelkring	woensdag	7 oktober	10.30 uur

Doop Gloria Marie 6 september

Op zondag 6 september wordt Gloria Marie Visser (dochter van **Christine en René**) gedoopt in de Bron. Het is een bijzonder en feestelijk moment als kinderen deel worden van de geloofsgemeenschap. In Lucas 18 zegt Jezus, laat de kinderen tot mij komen en verhinder ze niet, want voor zulken is het koninkrijk van God. In dat geloof wordt zij gedoopt wordt de Naam van God verbonden aan haar naam.

Beweeg mee!

Dat is het jaarthema dat de Protestantse Kerk in Nederland aandraagt voor het nieuwe seizoen 26/27. De ondertitel luidt: 'Kerk zijn in het krachtenveld van Christus'. Een mooi thema waar we op de startzondag 13 september mee aan de slag gaan. Het gaat over kerk-zijn in beweging. En dus over het Leven van de kerk. Want leven = bewegen.

Als ik naar De Bron kijk, zie ik volop beweging en dus ook Leven. Ik zie het vooral in de mensen die er komen, in al hun variatie, met al hun levensverhalen, met hun zoeken en verlangen. In al die ontmoetingen op zondag en door de week, in de gesprekken die gevoerd worden, daar zit leven in. Waar mensen elkaar vragen stellen en met aandacht naar elkaar luisteren, daar gebeurt iets, daar is volop beweging.

Een beweging kan ook stokken of stilvallen. Soms merk je dat in een gesprek, het loopt niet. Ook in jezelf kun je het merken wanneer een beweging stopt. Je voelt ineens vermoeidheid, of het enthousiasme is weg, je hebt geen zin meer. Wat doe je dan? Je kunt jezelf een schop onder de kont geven en doorzetten. Op wilskracht. Je kunt er ook gewoon mee stoppen, omdat je voelt dat het klaar is.

Dat zijn lastige momenten, die allerlei vragen oproepen. Waarom werkt het niet meer? Wat is er veranderd? Misschien heb je ooit zoiets meegemaakt in je relatie, een dood punt. Of in je werk. Het kan je overal gebeuren dat de beweging stilvalt. Bij het ouder worden merk je het aan je lichaam. Sommige bewegingen lukken niet meer.

Ook in de kerk gebeurt het, volop zelfs. Door het hele land moeten kerken hun deuren sluiten. Het is uitgewerkt. En waar nog een gemeente actief is, daar zijn de voortekenen vaak aanwezig: vergrijzing, verveling of vermoeidheid.

En dan nu dit jaarthema: Beweeg mee! Overschreeuw je daarmee niet de situatie? Als het gaat over het in stand houden van de kerk zoals we die kennen, zeg ik 'ja'. Het instituut, hoe dat decennia lang is vormgegeven en aangestuurd door mensen die precies wisten hoe dat moest – dat heeft iets van een oud lijf dat op tal van punten slijtage vertoont. Dat krijg je niet meer aan het swingen.

Maar de clou van dit jaarthema zit 'em volgens mij in die ondertitel: 'kerk-zijn in het krachtenveld van Christus'. In een krachtenveld word je voortdurend heen en weer bewogen, als een zwemmer in zee. Er wordt aan je getrokken of je wordt ergens heen geduwd. Stilstaan kan eenvoudig niet. Christus is zo'n krachtenveld. Je wordt aangeraakt, opgericht, geroepen, getroost, veranderd, ingeschakeld, meegenomen. En vaak weet je niet waar het eindigt.

Dit krachtenveld zit boordevol goddelijk energie, met de potentie om iets nieuws te creëren. Maar dan moet eerst het oude worden losgelaten; wat is uitgewerkt moet sterven. Spannend is dat. En het nieuwe, wat we nog niet kennen, moet worden toegelaten. Dat vraagt om vertrouwen, om lef. En vooral om een open hart.

Gerbrand Molenaar

Christus, het oude werkt niet meer.
Wij zijn moe en dreigen tot stilstand te komen.
We verlangen naar nieuwe beweging,
maar zijn bang voor het onbekende.
Trek ons, duw ons, raak ons, beweeg ons
naar het ritme van jouw hart.

De verloren bril

Dit waargebeurde verhaal gaat over een man in de jaren zestig van de vorige eeuw. Hij werkte als timmerman. Op een bijzondere dag moest hij een aantal kisten maken voor de kerk. De gemeente had kleren ingezameld en zouden in deze kisten naar weeshuizen in China verzonden worden. Op weg naar huis voelde hij in zijn borstzak om zijn bril te zoeken, maar hij kon hem niet vinden. Toen besepte hij wat er gebeurd was. De bril was natuurlijk onopgemerkt uit zijn borstzak gegleden en in één van de kratten gevallen, die hij gesloten en vastgespijkerd had. Zijn gloednieuwe bril was op weg naar China.

Het was een moeilijke tijd, financieel gezien, en het gezin had zes kinderen. De man had een hoop geld betaald voor die bril en hij was echt van streek door de gedachte om nu weer een nieuwe bril te moeten kopen. "Het is niet eerlijk", zei hij gefrustreerd tegen God toen hij naar huis reed. "Ik ben U altijd zeer trouw geweest in het geven van mijn tijd en mijn geld om Uw werk, en nu heb ik dit."

Maanden later was de directeur van het weeshuis op verlof in het land waar de man woonde. Hij wilde alle kerken die hem in China steunden bezoeken, dus kwam hij een zondag spreken bij de man in de kleine gemeente. De zendeling begon door de mensen te bedanken voor hun trouw in de ondersteuning van het weeshuis. "Maar het meest van al", zei hij, "wil ik jullie bedanken voor het sturen van de bril. Weet u, de communisten hadden net een maand ervoor het hele weeshuis ondersteboven gehaald, ze hadden alles vernietigd, inclusief mijn bril. Ik was wanhopig. Zelfs al had ik het geld, er was gewoon geen manier om de bril te vervangen. Omdat ik niet goed kon zien ervoer ik hoofdpijn, elke dag. Dus mijn collega's en ik waren er voortdurend voor aan het bidden. Toen kwamen jullie kratten. Toen mijn personeel hen los maakten vonden ze een bril, ingeklemd tussen twee dekens." De zendeling zweeg om zijn woorden te laten bezinken. Toen vervolgde hij, nog steeds gegrepen door het wonder van dit alles: "Mensen, toen ik de bril opzette, was het alsof de bril speciaal voor mij op maat gemaakt was. Alleen voor mij! Dus wil ik jullie bedanken voor deze levering."

De mensen in de gemeente luisterden en waren blij voor deze wonderbaarlijke bril. Maar de zendeling moest zeker hun kerk hebben verward met een andere, dachten ze. Er was geen bril op de lijst van spullen die naar het buitenland werden verstuurd. Maar er was één timmerman, die met tranen over zijn gezicht in zijn bank zat te luisteren, realiserend dat de Meester Timmerman hem op een bijzondere manier gebruikt had.

Er zijn momenten waarin we God de schuld geven in plaats van Hem te danken. Misschien is het iets wat we vaker moeten proberen. Misschien heeft Hij wel een heel andere reden om iets niet te laten lukken, of dat er iets niet gaat wat jij zou willen. Hij heeft een plan met al onze levens...

Fietsen door Drenthe

Mijn vriendin, Els van Kampen en ik maken ieder jaar een lange fietstocht. Zo hebben we de afgelopen 2 jaar het Pieter pad gevolgd. Op de e-bike, bagage achterop en logeren bij Vrienden op de fiets. Dat zijn b&b's voor wandelaars en fietsers. Aangezien Els een nogal druk jaar achter de rug heeft, met een verhuizing binnen Veenendaal, hebben we het ons dit jaar iets makkelijker gemaakt.

We hebben gekozen voor een fietstocht door Drenthe, slapen in geselecteerde hotels en onze bagage werd door een koerier van hotel naar hotel gebracht. En bij aankomst konden we zo aan tafel schuiven. Maar natuurlijk hebben we wel veel op de fiets gezeten.

Zaterdag 1 augustus heb ik Els opgehaald in Veenendaal en zijn we naar Ees gereden. Ees ligt vlak naast Borger en daar ben ik heel bekend. Al vanaf dat de kinderen klein waren gingen we naar Borger. En nog steeds gaan Guus en ik jaarlijks een weekje terug. Dus bij aankomst meteen op de fiets gestapt en een klein rondje gefietst door de omgeving. Ook de zondag hebben we in Ees en in de omgeving doorgebracht en zo'n 50 km getrapt. En natuurlijk beide avonden genoten van een lekker diner.

Op maandag gingen we met een prachtige route (ook al helemaal voor ons uitgestippeld bij de boeking, wat een luxe) naar Zuidlaren. Daar waren we beiden nog nooit geweest. Wel ging mijn vader vroeger voor zijn werk altijd naar de paardenmarkt in Zuidlaren. Leuk om nu eens te zien waar hij dan was en je voor te stellen dat die hele brink vol met paarden stond. Nee, mijn vader was geen paardenhandelaar. 45 km op de teller, dus we konden weer tevreden zijn. En wat een prachtig weer. Ja, het was warm, maar in de Drentse bossen en aan de rand van de weilanden heel goed te doen. Bij aankomst in het hotel op de Brink was onze bagage ook gearriveerd. Wat een weelde dat die niet achterop die fiets mee moet.

De dag erna hebben we een tocht rond het Zuidlaardermeer gemaakt. Aangezien het die dag wel heel erg warm was hebben we een beetje met de route gesmokkeld en slechts 45 i.p.v. de aangegeven 60 km gefietst. Maar erg schuldig hebben we ons daarover niet gevoeld.

Woensdag zijn we weer vertrokken, op weg naar Assen. Wederom 50 km. Assen is een heel gezellige stad, dus hebben we ook nog wat gewinkeld. Een hotel midden in het centrum. Op het oog leek het oud en niet zo groot. Maar binnen werden we verrast door het gloednieuwe en moderne hotel dat achter de oude gevel gebouwd was.

Donderdag zijn we begonnen met het Drents museum. Daar was een tentoonstelling van Amrita Sher-Gil. Zij schildert over India (Europa is van Picasso, India is van mij). Ik vond het allemaal erg somber. Maar smaken verschillen natuurlijk.

Veel vrolijker werd ik van de schilderijen van Christoph Ruckhäberle. Zo ontzettend kleurrijk, daar word je vanzelf vrolijk van. Hij had ook al een schilderij van Els en mij geschilderd. In de middag een tochtje van 20 km. door de omgeving gefietst.

En toen was het alweer vrijdagochtend en moesten we terug naar Ees. Daar stond immers ook mijn trouwe To (Toyota) te wachten. Ook deze afstand hebben we iets ingekort (van 60 naar 45 km) vanwege het weer. Want.....we hadden een paar uur regen op de fiets. En alhoewel de natuur daar wel om vroeg natuurlijk vonden wij het niet echt fijn.

In Ees zijn we nog 1 nacht gebleven om even rustig bij te komen alvorens weer naar huis te rijden.

Wat hebben we genoten van de prachtige natuur in Drenthe. De mooie bossen, de weilanden, de tussendoor fietspaadjes, de waterstroompjes en het Zuidlaardermeer. Af en toe kijk ik met het ecologische oog van mijn dochter Evelien naar de wilde bloemen langs de weilanden en de ontstane biodiversiteit. In Drenthe zijn de boeren daar erg mee bezig, meer dan op de Veluwe vind ik. Behalve een ree, die vlak voor mijn fiets overstak met een zelfmoordneiging, hebben we geen wild gezien. Dus ook geen wolf.

Het gemak van hotel en bagagevervoer vonden we wel erg fijn. Tenslotte zijn we ook niet meer de allerjongsten. Volgend jaar gaan we zeker weer een week op de fiets, het was een heel gezellige week zo samen. Misschien dan Brabant of Limburg. Dat gaan we nog fijn bedenken, want voorpret is ook leuk

Met een hartelijke fietsgroet,
Nel Westra en Els van Kampen

IBAN NL10INGB0004622084

Bericht vanuit de Diaconie

Diaconale collectes september-oktober 2026 (wijzigingen voorbehouden)

Datum collecte:	Diaconaal doel
30 augustus	Oudezijds 100 Amsterdam
6 september	Give en get project
13 september	Kerk in Actie – Werelddiaconaat – Midden Oosten
20 september	Vredeszondag – oecumenische dienst in de Hofkerk
27 september	PKN – missionair werk in Nederland
4 oktober	PKN – Israëlzondag – Kerk en Israël
11 oktober	Stichting Exodus – steun aan (ex-) gedetineerden en hun naasten
18 oktober	Solidariteitskas – De Bron
25 oktober	Stichting Surinamekalender
1 november	Drugspastoraat Amsterdam

Verantwoording Diaconale collectes 2026

Datum collecte:	Diaconaal doel	
5 juli	Kerk in Actie – aarbeving Venezuela	332
12 juli	Stichting Surinamekalender	107
19 juli	Nederlands Bijbelgenootschap	92
26 juli	Give & Get Project	138
2 augustus	Stichting Jeanette Noëlhuis, Asd Z.O.	106
9 augustus	Sanyu Babies Home, Uganda	81
16 augustus	Hospice Kuria Amsterdam	220
23 augustus	Stichting The Flame Foundation	238
30 augustus	Oude Zijds 100 - Amsterdam	147

De Diaconie heeft in juli € 500,-- gedoneerd aan Kerk in Actie voor de slachtoffers van de aardbeving in Venezuela.

Bedankt

IBAN NL10INGB0004622084 o.v.v Give&Get

In alle vier de evangeliën lezen we over de wonderbaarlijke vermenigvuldiging van broden en vissen. Jezus weet daar een kleine hoeveelheid brood en vis zo te vermenigvuldigen dat grote mensenmassa's daar van kunnen eten! Zo ontzettend bijzonder! In een kleine, maar niet minder bijzondere variant, maken we dit ook mee in De Bron. Inmiddels is al een paar jaar de **Give&Get-kast** open, waar elke maandag een groep van ongeveer 15 personen producten komt halen. Op wonderbaarlijke wijze blijkt de kast toch elke keer weer gevuld te zijn! U hebt daar een groot aandeel is. Dankzij alle spulletjes die elke keer binnenkomen, kunnen we veel mensen elke week van een klein extraatje voorzien.

Sinds een aantal maanden zamelen we op de zondagen spullen voor de kast in. Elke keer levert dat twee volle kratten op. Ontzettend mooi! Ook dit jaar gaan we daarmee verder. U kunt vast de volgende zondagen in uw agenda noteren:

zondag 6 sept 2026

13 sept 2026

20 sept 2026

27 sept 2026

4 okt 2026

11 okt 2026

18 okt 2026

25 okt 2026

Wees de reden dat iemand glimlacht vandaag

Nieuws uit de buurt!

Alzheimer Café

Het Alzheimer Café van Amsterdam Oost en Diemen opent één keer per maand haar deuren, met uitzondering van de maanden juli en augustus. Voor wie te maken heeft met dementie, voor wie kampt met geheugenproblemen of voor mantelzorgers, is het een geschikte plek om lotgenoten te ontmoeten in een veilige, vertrouwde en laagdrempelige omgeving. Er komen gastsprekers over allerlei onderwerpen rondom dementie. Weet u welkom en neem vooral iemand mee, uw geliefde, een vriend of vriendin, een buur, een familielid of een andere belangstellende. U kunt luisteren, vragen stellen en ervaringen delen.

Waar? Grand Café Frankendael. Wanneer? Elke tweede donderdag van de maand, van 19.30 tot 21.30. Het programma begint om 20.00 uur. De eerste bijeenkomst van het nieuwe seizoen is op 10 september. En gaat over hoe wij ons brein vitaal kunnen houden. Dat is goed voor iedereen, ook voor mensen met (beginnende) dementie. Wij zien u graag! Namens het vrijwilligersteam, een vriendelijke groet, Lieke Hoogland, coördinator Alzheimercafé Amsterdam Oost en Diemen e: liekehoogland@gmail.com tel 06 237 323 05.

Zilveren Diemer Speld voor Gerda Smit, oprichter van de Voedselbank Diemen

ma 31 aug, 10:42 [Mensen](#)

DIEMEN - Oprichter van Voedselbank Diemen/Ouder-Amstel Gerda Smit ontving op zaterdag van wethouder Matthijs van den Berg de Zilveren Diemer Speld. De onderscheiding kreeg zij vanwege haar uitzonderlijke en langdurige maatschappelijke inzet bij de Voedselbank.

In 2006 richtte zij Voedselbank Diemen/Ouder-Amstel op. Sindsdien zet mevrouw Smit zich al twintig jaar onafgebroken in voor inwoners die ondersteuning nodig hebben. Onder haar leiding is de voedselbank uitgegroeid tot een belangrijke maatschappelijke voorziening voor inwoners van Diemen en Ouder-Amstel. Daarnaast staat zij bekend om haar grote betrokkenheid bij maatschappelijke vraagstukken, haar constructief-kritische houding richting de gemeente en haar voortdurende inzet voor het verbeteren van de positie van kwetsbare inwoners.

Matthijs van den Berg, wethouder bestaanszekerheid, prijst de inzet van mevrouw Smit. "Gerda Smit heeft zich jarenlang met enorme toewijding ingezet voor de voedselbank. We mogen trots zijn op zulke betrokken inwoners. Gerda is de drijvende kracht achter de organisatie, maar vooral ook een rots in de branding voor iedereen die hulp nodig heeft."

Tegelijkertijd benadrukt de wethouder het belang van bestaanszekerheid. "Het is natuurlijk enorm fijn dat we de voedselbank en deze mooie crowdfunding hebben, maar het zou fantastisch zijn als al onze inwoners kunnen leven zonder geldproblemen en de zorgen die daarbij horen. Als gemeente zetten wij ons daar actief voor in en hopen we dat steeds mensen hun weg naar de voedselbank hoeven te vinden."

De onderscheiding is uitgereikt tijdens het jubileum van Voedselbank Diemen/Ouder-Amstel. Tijdens het jubileumfeest stond ook de crowdfundingactie voor Sheltersuits centraal. Met deze actie wil de voedselbank Sheltersuits beschikbaar stellen voor dak- en thuislozen in Diemen en Ouder-Amstel. Een Sheltersuit is een wind- en waterdichte jas die de gebruiker kan transformeren tot een slaapzak. Het kledingstuk is ontworpen om dak- en thuislozen te beschermen tegen weersomstandigheden. Gemeente Diemen draagt bij aan deze actie met 20 Sheltersuits: één Sheltersuit voor elk jaar dat Voedselbank Diemen zich heeft ingezet voor inwoners in een kwetsbare positie.

De Zilveren Diemer Speld wordt door het college van B en W van Diemen toegekend aan mensen die zich in hoge mate verdienstelijk hebben gemaakt voor de gemeenschap.

De eredienst – kan en mag het anders?

De eredienst kent een aantal basiselementen - zoals bijbel lezen, zingen en bidden - die op elkaar reageren. Gods Woord en de woorden van mensen vormen zo een dialoog en dat maakt de liturgie levendig. Kun je daar als gemeente een eigen variatie in aanbrengen? Kan en mag het anders, misschien beter?

De beamer als ondersteuning van de eredienst

In veel kerken heeft de beamer al lang en breed zijn intrede gedaan. Een projectie op een scherm of witte muur kan heel behulpzaam zijn in de eredienst. Maar hoe gebruik je de beamer als ondersteunend en niet als leidend? Drie basisregels zorgen voor balans.

Door de beamer is het papieren liedboek niet meer nodig, kunnen liederen uit andere bundels eenvoudig worden getoond, en kan gebruikgemaakt worden van bijvoorbeeld QR-codes voor de collecte, ondersteunende beelden bij liturgische momenten en projecties van beeldende kunst bij de preek. Redenen genoeg om volop gebruik te maken van de beamer.

Veel gemeenten hebben dan ook een team van **vrijwilligers** die tijdens de viering de projectie op het scherm bedienen. Door creativiteit en de vele mogelijkheden is deze vorm van ondersteuning van de eredienst door de jaren heen vaak rijker en uitgebreider geworden.

Tegelijkertijd leven we in een cultuur waar schermen onze aandacht trekken: van de mobiele telefoon, computer- en tv-schermen. Ze maken mensen vaak onbewust passief, zeker in de publieke ruimte. Schermen zijn dominant. Wat erop verschijnt wordt gemakkelijk passief geconsumeerd: je kijkt er achteroverleunend naar.

Dat effect doet zich ook voor in de eredienst, vaak onbedoeld en onbewust. En dat terwijl liturgie bij uitstek iets is wat 'gebeurt' in de vierruimte. Liturgische handelingen worden gedaan op het liturgisch centrum, rond de tafel of op de kansel, en de gemeente in de kerkzaal participeert actief. Om het actieve gebeuren van de viering en de schermprojectie in balans te brengen, zou je van drie basisregels kunnen uitgaan voor gebruik van de beamer.

1. Ondersteunend, niet leidend

De eerste regel zou kunnen luiden: de projectie op de beamer moet ondersteunend zijn voor het 'gebeuren' van de liturgie. Dat betekent dat de ogen van de kerkgangers niet onnodig naar het scherm getrokken moeten worden. Het gebeurt zelfs dat de voorganger of lector eerst naar het scherm kijkt of de juiste tekst er wel op staat voordat zij of hij gaat spreken. In zo'n geval wordt de beamerprojectie leidend, terwijl die juist ondersteunend had moeten zijn.

2. Gebruik de beamer voor 'verbeelding'

Meestal worden vooral teksten geprojecteerd, zoals liednummers, liednoten en -teksten, wisselspraak en QR-codes voor de collecten. Alles wat de gemeente moet weten om te kunnen participeren in de eredienst, kan op het scherm verschijnen. Maar het geeft een meerwaarde als de projectie ook wordt ingezet voor beelden. Met mate, want anders wordt het scherm dominant. Maar beeldmateriaal (filmpjes) bij de aankondiging van de collecte is mogelijk, een beeld ter ondersteuning van de preek of lezing, of simpelweg de achtergrond van de presentatie in de kleur van het liturgisch jaar zodat de beleving van de kerkelijke kalender wordt ondersteund

Een plaatje met gevouwen handen tijdens het gebed is vaak overdone, dan mag het scherm leeg blijven. Anders wordt het al snel 'ingevuld', terwijl kerkgangers verschillende belevingen hebben bij bidden. Het gebed vindt in de ruimte plaats, dat vraagt niet om een plaatje op het scherm. Zo zou je verschillende momenten in de liturgie eens tegen het licht kunnen houden: heeft een weergave op het scherm het effect dat we beogen? Soms mag een scherm ook leeg blijven.

3. Less is more

De derde grondregel is 'less is more', oftewel: hoe minder tekst hoe beter. Dit slaat op twee dingen.

Ten eerste op de flow van de presentatie. Ik heb weleens op één beeld zien staan 'antifoon (1x vz, 1x a), Ps. 25, 1, 2, 3, herhaling antifoon (allen)'. Dat is te veel informatie! Juist doordat de beamerpresentatie met de 'uitvoering' van de liturgie meeloopt, hoeft er niets van tevoren in de geheugens van de mensen gestopt te worden op één powerpoint-sheet. Als er bij elke pagina boven de muzieknoden (of tekst) staat wie het doet, gaat dat vanzelf en hoeft er juist niks onthouden te worden. Om diezelfde reden is het handiger om per onderdeel van de eredienst een sheet te hebben en niet meerdere onderdelen op één scherm aan te kondigen. Dat vraagt even 'omdenken', zeker als een beamerteam al gewend is aan een bepaald format. Maar het loont de moeite om dat eens gezamenlijk kritisch tegen het licht te houden. Het beamerscherf werkt hierin anders dan het aloude liturgieboekje, waarin alle onderdelen staan opgesomd.

Geen programmaboekje

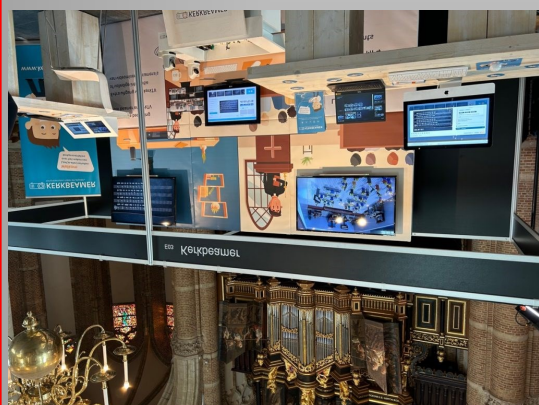
Dat leidt naar het laatste aandachtspunt: heel vaak worden de losse elementen van de dienst als een 'programmaboekje' op het scherm getoond: 'de kaarsen worden aangestoken', 'gesprek met de kinderen', 'preek'. Feitelijk zijn die vermeldingen overbodig, omdat deze elementen vanzelf gebeuren, ook zonder dat ze vermeld worden. Het heeft juist een groot nadeel, namelijk dat het scherm leidend wordt en niet het liturgische 'gebeuren' in de vierruimte. Ook voor de mensen thuis is het niet nodig, want ook zij zien op de livestream wat er gebeurt: wanneer de kinderen naar voren komen bijvoorbeeld. En zodra de voorganger de woorden: 'Gemeente van onze Heer Jezus Christus ...' uitspreekt, begint de preek. Niet als er 'preek' op het scherm verschijnt, dat doet zelfs aan die woorden af.

Effect

Moet een bijbeltekst ook geprojecteerd worden als er uit de Schriften gelezen wordt? Daar wordt verschillend tegenaan gekeken. Sommige kerkgangers willen graag 'meelezen'. Tegelijkertijd is de perceptie van de tekst anders als deze zonder projectie gewoon in de ruimte klinkt. De bijbelboeken zijn ook geschreven om hardop gehoord te worden, niet om gelezen te worden. Het is goed hier nu en dan eens op te reflecteren. Het is ook mogelijk daar op verschillende momenten verschillend mee om te gaan: op de zondagochtend wel meelezen, maar niet in de paasnacht, als er bijvoorbeeld lezingen uit verschillende hoeken van de kerk klinken, of met verschillende stemmen. Dan doet een grote centrale projectie aan de beleving ervan af. Dan ligt de nadruk ook minder op het 'bestuderen' van de geopende Schriften zoals op zondagmorgen, en meer op het horen van oude profetische woorden.

Er is geen goed of fout, het is goed om er bewust mee om te gaan en de huidige gang van zaken nog eens tegen het licht te houden.

Uit: #protestant, augustus 2026

Wij zoeken nog **mensen** voor KerkTV voor de eredienst voor 1x per maand voor het bedienen van kerkTV en bij behorende zaken zoals de dienst voorbereiden zondagochtend

Aanmelden/info bij Wim Knabe

[E-mail wim@knabe.nl](mailto:wim@knabe.nl)

Wie zijn jouw vijf?

De afgelopen tijd ben ik een boek aan het lezen over *Disciple Making Movements*. Het gaat over iets wat eigenlijk heel eenvoudig klinkt: een kleine groep mensen helpen om Jezus te volgen, die vervolgens weer anderen helpen om Jezus te volgen. Geen ingewikkeld programma of grote organisatie, maar discipelschap dat zich van mens tot mens vermenigvuldigt.

Dat zette mij aan het denken. Want als we nadenken over het delen van ons geloof, denken we misschien al snel aan grote dingen. Evangeliseren op straat, een Alpha-cursus organiseren of een bijzondere activiteit bedenken. Allemaal waardevol! Maar Jezus begon zelf ook heel klein. Hij investeerde heel bewust in een groep mensen, trok met hen op, deelde Zijn leven met hen en leerde hen om hetzelfde weer met anderen te doen.

Misschien ligt daar ook voor ons een uitdaging. Stel dat je eens vijf mensen in gedachten neemt op wie jij een positieve invloed zou kunnen hebben als het gaat om geloof. Dat kunnen mensen zijn die Jezus nog helemaal niet kennen, maar ook iemand die zoekend is of juist aan het begin van zijn of haar geloofsweg staat.

Als ik kijk naar de mensen die de afgelopen jaren nieuw bij De Bron zijn gekomen, valt me namelijk iets op. Vaak kwamen ze niet zomaar uit zichzelf binnenlopen. Iemand had hen een keer meegenomen naar de kerk, met hen over het geloof gesproken of uitgedaagd om eens een Alpha-cursus te volgen. Soms was dat maar een kleine uitnodiging, maar achteraf bleek die persoon een belangrijke schakel te zijn geweest in de weg die iemand met God ging. En vaak hebben zij zelf ook weer iemand aangedragen, zo gaat het simpelweg van mens tot mens.

Wie zouden jouw vijf mensen kunnen zijn? Misschien kun je beginnen door voor hen te bidden. Heel eenvoudig: "Heer, wat bent U aan het doen in het leven van deze persoon, en kan ik daarin iets betekenen?" Misschien ontstaat er vervolgens een gelegenheid voor een gesprek. Misschien kun je iemand uitnodigen voor een dienst of Alpha, samen eens in de Bijbel lezen of gewoon vertellen wat Jezus voor jou betekent. Je hoeft niet meteen een Bijbelstudiegroep te beginnen. Het begint met beschikbaar zijn voor de mensen die God al om je heen heeft geplaatst.

Ik vind het zelf een mooie gedachte dat God ons misschien dichterbij mensen heeft geplaatst dan we beseffen. Soms hopen we op grote veranderingen, terwijl God ons vraagt trouw te zijn aan de paar mensen die Hij al op onze weg heeft gebracht. En wie weet wat daar vervolgens weer uit voortkomt! Misschien ben jij maar één schakel in iemands verhaal. Maar juist die ene uitnodiging, dat ene gebed of dat ene gesprek kan God gebruiken om iemand een stap dichterbij Jezus te brengen.

Een bijzondere Alpha-dag

In juli trokken we een dag met de Alpha deelnemers op, om meer te ontdekken rondom het thema van de Heilige Geest. We spraken met elkaar over wie de Heilige Geest is, wat Hij doet en hoe Hij ook heel persoonlijk in ons leven wil werken. Het was zoals altijd weer een leerzame en inhoudsvolle dag, maar ook een dag waarop er veel ruimte was voor ontmoeting. Bijzonder hoe je elkaar in zo'n paar uur al weer beter leert kennen en er allerlei gesprek op gang kwam.

Aan het einde kreeg iedereen de gelegenheid om een persoonlijke brief te schrijven met daarin iets wat hij of zij tegen God zou willen zeggen. Dat leverde heel verschillende en persoonlijke brieven op. Ik was echt ontroerd door wat daarin naar boven kwam. Het blijft bijzonder om tijdens Alpha te zien hoe mensen, ieder vanuit hun eigen achtergrond en levensverhaal, steeds meer woorden vinden voor hun zoektocht naar God.

Handen uit Voorthuizen

Op zaterdag 12 september krijgen we bijzondere versterking in De Bron: een groep mannen uit Voorthuizen komt een dag helpen klussen! Daar zijn we ontzettend blij mee, want er is genoeg te

doen. Eind juli mocht ik voorgaan in Voorthuizen en heb ik iets verteld over wat het betekent om kerk te zijn in de stad. Hoe bijzonder het is dat we mensen tot geloof zien komen die daar totaal niet mee zijn opgevoed, maar ook hoeveel uitdagingen daarbij komen kijken. Dat verhaal maakte daar echt iets los.

En nu krijgt die verbondenheid heel praktisch handen en voeten. Een enthousiaste groep komt naar Amsterdam om ons te helpen. Wil je op 12 september ook de handen uit de mouwen steken? Je bent van harte welkom om mee te helpen. We starten om 9.30 en gaan door tot ongeveer 13.30

Youth Sabbath

Tijdens het evangeliseren in de buurt ontmoetten we opvallend veel jongeren die geïnteresseerd waren in God en geloof. Kelly bedacht daarom een mooi nieuw initiatief: Youth Sabbath. Een plek waar jongeren op zaterdagavond van 19.00-21.00 op adem kunnen komen en ruimte kunnen maken voor God. We gaan samen bidden, lofprijzen en lezen uit de Bijbel. Ook is er ruimte voor eigen inbreng, vragen en verzoeken. We willen ons laten leiden door de Heilige Geest en zien waar God ons brengt. Alle jongeren zijn welkom! Nodig dus gerust iemand uit, of kom zelf eens samen met een jongere naar Youth Sabbath.

Rene Visser

Brood en vis is elke tweede zaterdag van de maand

BROOD&VISKRING: samen met gemeente Voorthuizen op 12 september 2026

Tuinieren voor en met de Schepping: gezond en gezellig

Wat een zomer: warm en droog. Dank aan alle watergevers, en de regentonnen die amper voldoende voorraad leverden. Echter met een enkele regenbui zoals in de afgelopen weken zijn ze inmiddels weer vrijwel helemaal gevuld. Afgelopen maand hebben we de bankjes op het plein weer strak in de lak gezet, die kunnen er weer even tegenaan!

De komende editie is een hele speciale: gemeente Voorthuizen komt op bezoek om ons te helpen klussen. Daarom willen we iedereen nadrukkelijk oproepen ook aanwezig te zijn op zaterdag 12 september. Niet in staat om te klussen? Koffieschenkers en praatjesmakers zijn ook van harte welkom!

Op **12 september, de speciale editie**, beginnen we om 9.30 uur en gaan we door tot circa 13.30 uur opdat we met elkaar een flinke slag kunnen maken

En op 10 oktober vanaf zo'n 10 uur

Groet!, van Rene, Noud, Johannes en Mari

Mayonaisepot

Een professor stond voor de klas om een les te geven. Hij had een aantal voorwerpen voor zich liggen. Toen de les begon, nam hij zonder iets te zeggen een hele grote, lege mayonaisepot en vulde deze met golfballen. De professor vroeg vervolgens aan zijn studenten of de pot nu helemaal vol was. Zij antwoordden van wel.

Toen nam de professor een doos met kiezelsteentjes en kiepte deze in de pot. Hij schudde lichtjes met de pot en de kiezelsteentjes rolden in de open ruimtes tussen de golfballen. Weer vroeg de professor aan zijn studenten of de pot nu vol was. Ze antwoordden van wel.

De professor nam nu een doos met zand en goot deze leeg in de pot. Natuurlijk vulde het zand alle ruimte op tussen de golfballen en de kiezelsteentjes. Opnieuw vroeg hij of de pot nu vol was. De studenten antwoorden met een unaniem "ja".

Van onder het bureau nam de professor nu twee koppen koffie en goot ze leeg in de pot. De hele inhoud verdween in de pot en de koffie vulde de lege ruimte tussen het zand. De studenten begonnen te lachen.

"Nu", zei de professor, "ik wil dat jullie deze pot zien als jullie eigen leven.

"De golfballen zijn de belangrijke dingen in het leven: je familie, je kinderen, je gezondheid en je passies. Dingen die ervoor zorgen dat als er niets meer op de wereld was dan deze dingen, je leven toch gevuld zou zijn. De kiezelstenen zijn de andere dingen die ertoe doen: je werk, je huis, je auto e.d. Het zand is al het andere, de kleine dingen."

"Als je het zand als eerste in de pot doet, is er geen plek meer voor de kiezelsteentjes of voor de golfballen. Datzelfde geldt ook voor je eigen leven. Als je al je tijd en energie aan de kleine dingen besteedt, dan heb je geen ruimte meer voor de dingen die belangrijk voor je zijn."

"Besteed aandacht aan de dingen die essentieel zijn voor je geluk. Speel bijvoorbeeld met je kinderen. Bouw een relatie op met God. Neem tijd voor een onderzoek voor je gezondheid. Neem je partner mee uit eten. Lees. Er is altijd nog wel tijd om het huis te poetsen of de prullenbak te legen." "Zorg eerst voor de golfballen, de dingen die echt het allerbelangrijkste voor je zijn. Stel je prioriteiten. Zorg ervoor dat geloof, Hem kennen en Bijbelstudie op de eerste plaats komt. De rest is maar zand."

Eén van de studenten stak een vinger op en vroeg waar de twee koppen koffie voor stonden. De professor lachte: "Ik ben blij dat je het vraagt. Ik wil daarmee alleen maar weer eens aangeven dat, hoe vol je leven ook mag zijn, er altijd wel een plekje is om samen met een vriend een kop koffie te drinken." Als de dingen in je leven je even allemaal te veel worden, als 24 uur in een dag niet meer genoeg is, denk dan aan de mayonaisepot en de twee koppen koffie.

Terug naar de Bron 21: dominee Boerkoel deel 4

Inmiddels is de Nederlands Hervormde Evangelisatie van de Watergraafsmeer in 1928 definitief een zelfstandige gemeente geworden. Alhoewel we popelen nu al de Nederlands Hervormde wortel van De Bron de aandacht te geven die ze verdient, hebben wij de lezers beloofd eerst het verhaal van dominee Boerkoel af te maken, de gereformeerde dominee met de pruik, die maar liefst 23 jaar de gemeenten toesprak op de zondag, van 1927 tot 1950. Het laatste wat we in het vorige artikel concludeerden was dat dominee Boerkoel op de 55e jaarvergadering van de Gereformeerde Zondagsvereniging "Jachin" een minder orthodoxe indruk maakte door te pleiten voor het tekstueel aangepaste en vereenvoudigd bijbelverhaal voor kinderen, terwijl dominee de Koning van Oegstgeest in tegenspraak uitlegde dat we de kinderverhalen vooral niet mooier dan de bijbel zelf moesten maken. Daarnaast pleitte Boerstool de oorspronkelijk voor buitenkerkelijke kinderen bedoelde Zondagsschool ook open te stellen voor het gereformeerde kind zelf. Kortom, een vereenvoudigde bijbelse boodschap voor het gereformeerde kind in de Watergraafsmeer, dat niet meer verondersteld wordt vanaf de vroege jeugd direct met de oorspronkelijke bijbeltekst in Statenvertaling aan de gang te gaan, maar daar voortaan op voorbereid wordt door een kinderlijk eenvoudige variant. Een en ander heeft nogal consequenties. Maar dat laten we hier liggen. Terug naar de lijn van de geschiedenis

ONDERTROUWD:
 RENSE GAASTERLAND
 Wednr. van BERENDJE I. MÜGELIN
 EN
 CORNELIA VERHOOG.
 Amsterdam (Oost), 10 Sept. 1929.
 Corn. Drebbelstraat 6.
 Willem Beukelszstr. 41.
 Ontvangdag: Donderdag 19 Sept.
 van 8—10 uur, Willem Beukelszstr. 41.
 Kerkel. bevestiging: Donderdag 26
 Sept. a.s. des n.m. 1.30 uur, in de
 Geref. Kerk van Watergraafsmeer.
 Zach. Jansestr. 57, door den Weleerw.
 Heer D's. J. D. BOERKOEL.

In het vervolg van 1929 treedt dominee Boerkoel weinig landelijk in het nieuws. Hij is vanuit zijn vroegere betrokkenheid aanwezig bij de opening van het nieuwe kerkgebouw van gereformeerd IJmuiden aan de Velserduinweg (afbeelding rechts) en hij treedt regelmatig als voorganger op buiten de Rehobothkerk. Ook treedt hij nog steeds op in den lande met een lezing met lichtbeelden over zijn ervaringen in Marokko, "Moorsch Spanje" genaamd, zoals op donderdag 14 november 1929 in gebouw De Eendracht te Rotterdam, voor het Rotterdams Gereformeerd Jeugdverband. Verder schrijft hij een stukje voor de Almanak 1930 van het Studentenkorp "Fides Qaerit Intellectum" te Kampen en spreekt dominee

Boerkoel in deze jaren regelmatig voor het ziekenhospitaal van de Nederlandsche Christelijke Radio-Vereeniging.

Inmiddels is het meer dan 20 jaar oude orgel van de Rehobothkerk aan restauratie toe. We nemen wat dit betreft een verslag uit De Standaard van 20 november 1929 over.

EEN BAZAAR IN DE WATERGRAAFSMEER

Het orgel van de Geref. Kerk van Watergraafsmeer dient gerestaureerd en van een ander front voorzien te worden en dies werkte een dames- en meisjesclub reeds jaren om het daartoe strekkende fonds sterker te maken. Een keur van handwerken vervaardigden zij; van alle kanten kwamen geschenken binnen van allerlei aard. En zoo kon gisteravond in het groote woonhuis Linnaeusparkweg 28 een bazaar geopend worden, waarvan een ieder zegt: "wat is hier veel te koop en wat getuigt alles van goeden smaak en practische bruikbaarheid beide."

Ds. J.D. Boerkoel opende den bazaar. Hij wenschte dezen als een vliegenden winkel te zien, welke zoo gauw mogelijk uitverkocht moet zijn en sprak er tevens zijn verheuging over uit, dat voor de noodzakelijke behoeften der Kerk geen bazaars noodig zijn. Nadat hij in gebed was voorgegaan, kon de verkoop beginnen. Propvol was het op de beide verdiepingen. De "geldwisselaars" aan haar tafeltjes werden soms bijna onder den voet gelopen. En in de theetent was steeds een talrijk publiek, in de musea en aan de "speeltafels" idem. Radiomuziek weerklonk door het gansche gebouw, het bakkersjongetje met zijn koksmuts verkocht zijn lekkernijen als ware hij een beroepsventer; zelfs aan de kauwgomten werden goede zaken gemaakt.

En toen de drukte op haar hoogst was. Toen... flap, zei het licht. Een uur lang stond men in het donker. Kaarsen werden aangedragen en angstig klonk de roep "niet heen te gaan". De bezoekers ZIJN gebleven en hebben het geld ook bij kaarslicht niet in hun portemonnaie gehouden. Toen later het electrisch licht weer brandde, leefde de kooplust nog meer op.

Tot en met Vrijdagavond duurt deze bazaar; zoowel 's middags als 's avonds is hij geopend.

Het gerestaureerde orgel zal uiteindelijk in 1931 gebruik worden genomen. Het Algemeen Handelsblad schrijft hierover op 17 juni 1931 het volgende.

ORGEL IN GEBRUIK GENOMEN

Ger. Kerk te Watergraafsmeer

Het verbouwde en vergroote orgel der Gereformeerde Kerk te Watergraafsmeer is gisteravond in een buitengewone samenkomst officieel in gebruik genomen. In het kerkgebouw was geen plaats onbezet.

VELSEN. Donderdagavond trad in de Geref. Kerk op voor de Jongelings- en Meisjes. ereen. Ds. J. D. Boerkoel van Watergraafsmeer, met een propaganda-rede: „Het volk, dat geschapen zal worden". Nadat de vergadering op gebruikelijke wijze door Ds. D. J. van Katwijk was geopend, schetste Ds. Boerkoo' hoe elk levend geslacht bewust rekening hoit met het volgende geslacht en wees spr. er de jeugd op, dat ook zij nu reeds, op grond van Gods Woord, daartoe verplicht is en daartoe geroepen wordt.

Bijbelsch Museum.
Ds. J. D. Boerkoel, geref. predikant te Amsterdam Oost, zal a.s. Woensdagavond acht uur in het Bijbelsch Museum, Hemonylaan 19a, een dienst leiden. Toegangsbewijzen verkrijgbaar Stadhouderskade 137 en 's avonds in het Museum.

De voorganger der gemeente, ds. J.D. Boerkoel, sprak een openingswoord, waarin hij dank bracht aan allen, die aan de totstandkoming van het orgel hadden medegewerkt.

De heer J.H. Besselaar, uit Rotterdam, die voor den verbouw van advies had gediend, speelde een orgelsolo, waarin een aantal bekende psalmen verwerkt was.

De voorzitter der orgelcommissie, de heer J. Ingwersen Jr. deed vervolgens eenige mededeelingen over het vernieuwde orgel. Onder deskundige leiding is aan het oude tijdelijke orgel, waarvan alles behouden kon blijven, een belangrijke uitbreiding gegeven. Het front is geheel vernieuwd; met ruim zeshonderd nieuwe pijpen is het oude orgel verbeterd en aangevuld. Ds. W. van 't Sant, de vroegere voorganger te Watergraafsmeer, heeft, aldus spr. – inzonderheid geijverd voor de uitbreiding van het oude orgel.

De organisten der kerk, de heeren W. van Laar en G. Dys, bespeelden vervolgens het vernieuwde instrument.

Medewerking aan den welgeslaagden avond verleende nog de zangeres, mevr. Rie Dys-Ochel. Ds. van 't Sant, thans te 's-Gravenhage, die dezen avond het woord zou voeren, was verhinderd, hieraan gevolg te geven. Een schrijven van den predikant werd voorgelezen, waarin hij zijn gelukwensen met de "saneering" van het orgel aanbood.

Inmiddels is er een nieuwe episode in het leven van dominee Boerkoel aangebroken. Na zijn reis naar Marokko of Moors Spanje, zou de predikant graag in navolging van zijn Watergraafsmeerse voorganger Allettinus Hendrikus Gezelle Meerburch - Reis naar Egypte en het Heilige Land (1905) – nu zelf ook het Heilig Land bezoeken. In april 1930 wordt het nieuws bekend dat de kerkenraad van de Watergraafsmeer dominee Boerkoel de gehele maand mei vrij te nemen voor een reis naar het Heilig Land en Egypte. Boerkoel reist niet in zijn eentje of op eigen gelegenheid. Reisleader van de trip naar Palestina en omstreken is Dr. G.P. Marang, Nederlands Hervormd predikant in Utrecht en schrijver van het standaardwerk *De Zwijndrechtse Nieuwlichters*, dat theologisch geïnteresseerden net als schrijver dezes vandaag de dag mogelijk nog in de boekenkast hebben staan, en medereizigers van Boerkoel zijn naast de gereformeerde hoogleraar Prof. Dr. Tj. Hoekstra van Kampen zes Nederlands Hervormde dominees (ds. Th. Hettinga te Dantumawoude, ds. F.W.J. van den Kieboom te Bergen (N.-H.), ds. D. van Krevelen te Lichtenvoorde, Ds. A. Verwaal te Alkmaar en dr. J. Weener te Haarlem) en nog twee gereformeerde predikanten (Ds. D. Hoek te Enkhuizen en Dr. S.O. Los in Den Haag). Een waarlijk oecumenisch gezelschap dus. Begin juni 1930 is het gezelschap weer terug. Dominee Boerkoel heeft voor zijn kerkenraad een bijzonder cadeau bij zich: een voorzittershamer van olijvenhout, dat dankbaar aanvaard wordt. Mogelijk is dit voorwerp nog ergens in de inboedel van De Bron te vinden. We denken dan in eerste instantie aan de zolder. Het is ditmaal echter niet dominee Boerkoel zelf, die op tournee gaat met zijn reisimpressies,

maar het is zijn vrouw Anna Maria Cornelia Boerkoel-de Vries die vanaf najaar 1930 een presentatie met lichtbeelden verzorgt genaamd *Een reis naar Palestina*, voor de Nederlandsche Christelijke Vrouwenbond op allerlei plekken in Nederland. Later zal zij ook een artikel schrijven over de in het tijdschrift *Op den Uitkijk*, het tijdschrift voor het christelijke gezin, waar haar echtgenoot ook in schrijft. We hebben in *De Christenvrouw* nog een (vrij summier) verslag gevonden van de lezing die mevrouw Boerkoel in Bergen op Zoom hield en nemen dat hieronder over. Het verslag is te vinden in het nummer van 1 januari 1931.

BERGEN OP ZOOM. [...] Op 15 December had Mevrouw Boerkoel-de Vries zich bereid verklaard, om voor onze afdeeling een lezing te houden over haar reis naar Palestina met plaatjes. Door vertraging der trein werd de vergadering een groot kwartier later dan aangegeven was, geopend door de Presidente met eerst een woord van dank aan de aanwezigen maar vooral aan Mevr. Boerkoel, die tot ons over was gekomen om ons de reis door haar gemaakt te vertellen en te verduidelijken door lichtbeelden van het Land waar eens onze Heiland in Zijn leven op aarde had rondgewandeld maar waar Hij ook Zijn dierbaar bloed vergoten had voor onze zonden. Na eerst een zegen voor deze avond gevraagd te hebben gaf Mevr. v.d. Vlucht het woord aan Mevr. Boerkoel. Op zeer interessante wijze werden zij op hare reis mede gevoerd, en van nabij aanschouwden wij met behulp van een projectielantaarn. Zeer aandachtig werd deze lezing gevolgd.

Met bezieling werden wij het Heilig Land binnengeleid, wat voor ons allen zoo veel te zeggen had, waardoor wij diep onder den indruk gebracht werden; het zou te veel ruimte vergen hierover verder uit te weiden. De avond was dan spoedig verlopen en toen de geachte spreekster eindigde was een woord van oprechten dank door onze Presidente gesproken, met recht op zijn plaats. Mevr. Boerkoel eindigde met dankzegging.

C. Marchand-Dane, Secretaresse

Dominee Boerkoel zelf heeft het inmiddels druk met andere zaken, zoals zijn activiteiten voor de Gereformeerde Evangelisatie in Amsterdam Oost, waar inmiddels maar liefst vijf Zondagsscholen verbonden zijn. De Standaard meldt op 17 oktober 1930 de herdenking van het 150-jarig bestaan van de Zondagsschoolarbeid, die ook in de Watergraafsmeer uitgebreid gevierd wordt.

De herdenking te Watergraafsmeer

Ook te Watergraafsmeer is van Gereformeerde zijde het 150-jarig bestaan van de Zondagsschool in een openbare samenkomt met de leerlingen op een alleszins waardige wijze herdacht. De gedenkavond stond onder leiding van Ds. J.D. Boerkoel, voorzitter van de Centrale Commissie voor de Evangelisatie, uitgaande van de Geref. Kerk te Watergraafsmeer. Deze Evangelisatie heeft vijf Zondagsscholen in Amsterdam-Oost, waarvan de leerlingen het ruim der Rehobothkerk geheel vulden. Voorts waren tal van ouders der leerlingen en vele leden der gemeente opgekomen om aan de feestviering deel te nemen. Ds. Boerkoel behandelde op voor de jeugd heel bevattelijke wijze een en ander uit de geschiedenis van de Zondagsschool, wier arbeid tot op dezen dag zoo rijk gezegend is geworden. Enkele weken geleden ontving Spr. nog een gift van ruim f 4

voor de Zondagsschool, uit den spaarpot van een meisje, dat bij haar sterven tot haar ouders, voor wie deze dingen vreemd waren, gespr. had van Hem, van Wiens liefde zij op de Zondagsschool gehoord had. Even voor haar heengaan, stamelde zij van de hemelsche heerlijkheid, die zij reeds voor zich geopend zag. De ouders, die in Amsterdam-Noord woonden, gaven het geld dat op het spaarbankboekje van het kind stond, een dikke honderd gulden aan een der Zondagsscholen in dit stadsdeel. Later werd de spaarpot van het meisje gevonden en de inhoud daarvan werd aan een Zondagsschoolvriend meegegeven, die in Amsterdam-Oost woonde. De ouders voelden, dat de Zondagsschool aan haar kind iets heerlijks had geschonken.

Van dat heerlijke zongen de kinderen nu ook dezen avond en het lied der kleinen maakte ook thans weer een ontroerende indruk. Medewerking werd verleend door het Evangelisatie-koor van de Geref. Kerk van Watergraafsmeer en door een stijkorkest, voor deze gelegenheid gevormd, alles onder leiding van den heer H. van der Horst, een medewerking, die op hoog peil stond en dan ook zeer gewaardeerd werd.

De heer B. Verleur vertelde aan de jongens en meisjes van een ziek Indisch meisje, wier moeder door een krokodil verslonden werd en wier vader lui en hardvochtig was. Hij wilde niet voor Loda zorgen en bracht haar toen een eind van zijn woning op een eenzame plek, om het daar te laten sterven. De kleine werd echter opgemerkt en in een Zendings-hospitaal opgenomen. Treffend vertelde spreker van de indrukken, die het kind daar op deed en hoe het eenigen tijd later uit eigen beweging midden in den nacht de knietjes boog, om tot den Heiland te vidden. Met spanning werd naar dit verhaal geluisterd, dat, naar de meening van de jeugd, nog veel te gauw uit was.

In de pauze werden de kinderen onthaald en bij het einde van de samenkomst ontving een ieder het Jubileumboekje van Ds. Tazelaar. Het was voor de jeugd een ware feest-avond en ook voor de oudere vrienden van de Zondagsschool was het een goede ure.

Wordt vervolgd

Rogier Schravendeel

 Fysio Beter Bewegen	Fysio Beter Bewegen Vestigingen: Overtoom 256 Veeteeltstraat 20 Johan jongkindstraat 3 Tel. 020.6184658
---	--

Toespraak gehouden door **Kees Schakel**, voormalig bewoner van Middenweg 201, op woensdag 15 juli 2026 bij de plaatsing van dertien struikelstenen als afsluiting van het project Stolpersteine Middenweg 195 en 201 in Amsterdam. Middenweg 201 was in de jaren 1946-1996 een pastorie van de **Hervormde Gemeente Watergraafsmeer**.

Middenweg 201: struikelstenen geplaatst

Er zijn van die huizen die herinneren aan wat zich in de oorlog heeft afgespeeld. Het Anne Frankhuis is zo'n huis. Het Joodse weeshuis aan de Amstel was zo'n huis. Een lint van steen markeert waar het stond. Soms hoeft je niet ver te gaan om zo'n huis of gedenkplek te bezoeken. Je blijkt er zelf te wonen.

Eind april 2011 attendeerde een buurvrouw mij op een speciale bijlage in Het Parool, waarin een lijst stond van adressen waar Joodse gezinnen gedurende de Tweede Wereldoorlog woonden, voordat ze werden gedeporteerd. 'Jouw huis staat er, geloof ik, ook bij, Kees!' Ja, wat doe je dan?

Stadsarchief

Ik maakte, anderhalf jaar later, met Marga Kurk, een cursiste Hebreeuws uit Aalsmeer, die zelf onderzoek deed naar wat er in de oorlog met haar grootouders en haar oom was gebeurd, een afspraak om naar het Stadsarchief te gaan. 'Neem een schrijfblok mee', zei ze, 'klein formaat, en een pen. In sommige archieven mag je geen groot schrijfblok meenemen omdat ze bang zijn dat men daar documenten tussen verbergt en meeneemt.' We kregen lijsten onder ogen van de bewoners van ons huis, Middenweg 201 dus. Lijsten met namen, met de hand geschreven, wanneer iemand in het huis was komen wonen, wanneer iemand er vandaan was verhuisd en waarheen. 'Duitschland' las ik bij een naam. Het duizelde me. Het huis was bewoond geweest door tientallen, zo niet honderden mensen. Als iemand was verhuisd was er een streep door de naam gezet, zo ook als iemand gestorven was, met de datum van overlijden. Mijn begeleidster en ik mochten kopieën van de lijsten met namen maken. Wat bleek? Het huis was van 1930 tot 1933 bewoond geweest door een architect uit Batavia, met zijn gezin, en sinds 1946 door predikanten van de Nederlands Hervormde Gemeente Watergraafsmeer. Schuin achter u ziet u het kerkgebouw staan waar zij op zondag voorgingen in de dienst.

Ik vernam van een zoon van een van die predikanten dat hij van zijn ouders nooit iets had gehoord over Joodse bewoners van voor en in de oorlog. Eerder was mij ter ore gekomen, van een dochter van de eerste predikant die van 1946-1949 in het huis had gewoond, dat de enige herinnering aan de oorlog een haak was aan een balk in de kelder, voor een schommel. Aangebracht voor een kind, door een jong stel dat vanaf 14 april 1943 tot 10 augustus 1946 op Middenweg 201 had gewoond?

Joods rusthuis

Uit de gegevens van het Stadsarchief bleek dat tussen 1934 en 1943 Middenweg 201 een Joods rusthuis was, gedreven door Fijtje Kischneider-de Groot. Zij was een

gediplomeerd verpleegster, afkomstig uit Den Haag waar ze in 1900 geboren was. Haar zus, Margaretha de Groot, twee jaar jonger dan Fijtje, had, ook als gediplomeerd verpleegster, de leiding over een Joods rusthuis drie huizen verderop, Middenweg 195. Beide vrouwen zijn, respectievelijk tweeënveertig en veertig jaar, met de joodse bewoners die aan hun zorgen waren toevertrouwd, geïnterneerd, gedeporteerd en onderscheidenlijk op 2 juli en 16 juli 1943 in Sobibor vermoord.

Open Joodse Huizen

Op 4 mei 2013 deden we als bewoners van Middenweg 201 mee met 'Open Joodse Huizen'. Het hield in dat mensen hun huis open stelden als daar voor, tijdens of vlak na de oorlog Joden hadden gewoond. Julius Vischjager (1937-2020), voormalig bewoner, speelde stukjes uit 'Kinderszenen' van Schumann en schetste een beeld van zijn kinderjaren. Hoe hij, achterop de fiets van een verzetsstrijdster, buiten Amsterdam een veilig heenkomen vond. 's Middags was er een lezing over Joodse pensions door historicus Daniël Metz.

Kinderherdenking

Eerder dat jaar vertelde onze jongste dochter Saskia op een kinderherdenking in de speeltuin aan de Joubertstraat in de Transvaalbuurt waar ooit Joodse kinderen speelden, wat het bericht haar deed. Eerder had ze aan de kinderen van groep 7 en groep 8 van scholen uit de buurt verteld dat ze, direct na de ontdekking van de bijzondere geschiedenis van Middenweg 201, een foto van ons huis op de website van Joods Monument had geplaatst, maar ze vond nog een andere site met een verhaal over een van de bewoners, een joodse vrouw, geboren in 1871 in Hoorn, die 72 jaar oud overleden was in Auschwitz, Polen. Het verhaal eindigde zo: Laatst bekende woonadres van Marianne: Middenweg 201 huis, Amsterdam. 'Griezelig hoor...' merkte onze dochter op als afsluiting van haar mailtje, met daaronder haar gewone groet: 'Fijne dag vandaag. Liefs, Sas'. In haar toespraak in de speeltuin liet Saskia haar hart spreken: 'Voor mij gebeurde er iets, toen ik hoorde dat uit mijn huis 22 Joodse mensen zijn weggehaald en naar kampen gebracht. Een jongen heette David Salomon. David woonde in mijn huis. David is 21 jaar geworden. Ik word over twee weken 23. Ik maak me nu al druk over de taart die ik wil eten en wie ik wil uitnodigen. David heeft dat na zijn 21e niet meer gekund.' Terwijl Saskia zich in 2013 baseerde op gegevens van het Digitaal Joods Monument, is inmiddels gebleken dat het aantal van 22 namen niet klopt. Ook de adressenlijst van huizen waar Joodse mensen tijdens de Tweede Wereldoorlog uit gedeporteerd zijn, is niet honderd procent nauwkeurig als men uitgaat van het laatst bekende woonadres waar iemand vrijwillig woonde. Verder onderzoek, onder meer met zoekmachine Delpher en online archief Arolson Archives, heeft uitgewezen dat het op Middenweg 201 niet om 22 mensen gaat maar om 34.

Aanvraag Stolpersteine

Wat zal ik nog toevoegen? Begin 2024 kwamen Eveline van Emmerik, bewoonster van Middenweg 195, en ik, terwijl de verkoop van ons huis op Middenweg 201 juist achter de rug was, bij elkaar om gezamenlijk bij de Stichting Stolpersteine te Amsterdam een aanvraag in te dienen voor het plaatsen van stenen in het trottoir voor beide huizen. Vandaag krijgt het project, na eerdere steenleggingen, met de plaatsing van dertien stenen voor Middenweg 201, in aanwezigheid van enkele nabestaanden, een afsluiting.

Gedachten

Ik wil nog zeggen dat mijn gedachten regelmatig naar de vorige bewoners van Middenweg 201 teruggaan. Niet elke dag. Laatst pakte ik de fiets, met het vaste voornemen vanuit mijn huidige adres in het Bajeskwartier, op weg naar een bijeenkomst in Diemen, langs het huis aan de Middenweg te rijden, maar wat gebeurde er? In Diemen aangekomen, realiseerde ik mij dat ik vergeten was de kleine omweg naar mijn vorige woning te maken. 'Ach nee toch', dacht ik, 'hoe kan dat nou?' Er zijn echter ook momenten dat ik Fijtje Kischneider-de Groot, de particuliere verpleegster die zoveel alleenstaanden en hulpbehoevenden, onder wie patiënten van de G.G.D., in haar rusthuis heeft opgenomen, mij voor de geest haal. Toen ons gezin in 1996 op Middenweg 201 kwam wonen, trof mij, naast de acht slaapkamers, vier grotere en vier wat kleinere, in het bijzonder het lage aanrecht in de keuken. Was Fijtje klein van gestalte? Er is, ondanks speurwerk naar de gezinsleden van de familie De Groot, geen foto van haar en haar zus Margaretha bekend.

Inzet en toewijding

Ik wil iedereen die op welke manier dan ook heeft geholpen de plaatsing van de Stolpersteine te verwezenlijken uit de grond van mijn hart bedanken voor hun inzet en toewijding. De kring van mensen, hier om de stenen heen, gekomen om de namen van degenen die in de Tweede Wereldoorlog vanuit dit huis werden gedeporteerd en vermoord te eren, kan het huis weliswaar niet bezoeken, het is geen monument, maar wat we wel kunnen is hun namen in ons hart sluiten, als een blijvend monument.

Moge hun gedachtenis tot een zegen zijn.

Moge hun ziel gebundeld zijn in de bundel der levenden.

Kees Schakel

Deze stenen zijn als illustratie op het verhaal van Kees Schakel

Mijn wens is maar klein ik hoop dat je snel weer de oude mag zijn

*Elly Bakker, John Claasen, Henk Nieuwehuize, Rick, Ingrid Eggink
En de mensen die niet bij naam genoemd willen worden !*

Gedicht: een nieuw seizoen

*als je op de drempel staat
van een nieuw seizoen
niet weet wat morgen brengen zal
en wat je zult gaan doen*

*dan zie je soms van verre al
spoken, leeuwen, beren
dingen waar je bang voor bent
die je stemming donker kleuren*

*maar je kunt ook vrolijk dromen
bloemen, zon en vrienden
dingen die gelukkig maken
die je graag zou willen vinden*

*dan krijg je zin in 't nieuwe jaar
en start je met vertrouwen
dat is alvast een goed begin
om verder op te bouwen*

*en als je bang bent op een dag
deel die beren en die spoken
samen kun je ze verslaan
samen maak je nieuwe dromen*

om weer op weg te gaan

Door Irene van der Meulen uit **Petrus aug 2026**

Liefde is je sterkste wapen

Liefde is je sterkste wapen,
in je onrecht en je strijdt.
Tegen onrecht, leugens, pijnen,
als de Here God je leidt.
Ga met Hem maar moedig voorwaarts,
ook al zie je 't soms niet meer.
Leg maar biddend al je zorgen,
in gebed tot God, je Heer.

En Hij zal je steeds geleiden,
op het smalle ruwe pad,
van je moed loosheid bevrijden,
kom je straks in d'Hemelstad.
Daar word je door Hem ontvangen,
kom maar binnen lieve kind,
nu hoef je niet meer te lijden,
wordt voorgoed door Mij bemind.

Van: Petra Groenveld